

- потрапляння в повну технологічну залежність від Заходу, переведення виробництва на викруткові технології, і як наслідок – втрата інжинірингу, тобто здатності розробляти, створювати і виробляти промислову продукцію;
- активізацію транснаціональних корпорацій країн НАТО в поглинанні українських підприємств та освоєнні українського ринку [2].

Неважко зрозуміти, що як прямі, так і непрямі наслідки вступу України в НАТО пов'язані з більшим негативним сальдо платіжного балансу для економіки України. Тому, варто зробити висновок, що Україна не готова інтегруватись до НАТО, оскільки під удар потрапляє найголовніше – фінансовий стан держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15800119/politologiya/suchasniy_stan_vidnosin_ukrayina_nato (дата звернення 17.04.2016).

2. MegaSite.In.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/49204-ukra-na-v-nato-realni-naslidki.html> (дата звернення 17.04.2016).

ІГОР ЦАЛИН

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНИХ РИЗИКІВ У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

У ході своєї професійної діяльності підприємства постійно відчують різноманітні ризики і завданням будь-якого підприємця є мінімізація впливу цих ризиків.

У туристичній діяльності ризик має ряд особливостей, до яких, в першу чергу, можна віднести: нестабільність попиту й пропозиції; вплив конкуренції; еластичність ціни та прибутку; чинник сезонності; вплив зовнішніх непередбачуваних факторів. Тому необхідно скласти опис небезпечних ситуацій в галузі й на ринку збуту, а у бізнес-плані слід визначити розмір ризику, вірогідність його настання, міру керованості конкретним ризиком [1, с. 196].

Ризик у туристичній діяльності – це ймовірність того, що підприємство зазнає збитків або витрат, а також якщо при прийнятті управлінських рішень були допущені прорахунки чи помилки.

Тому, ризики, які існують у сфері туризму, можна розділити на два випадки. У першому випадку ризикує турист, який купує туристичні послуги. Під час подорожі туристи наражаються на небезпеку з різних причин: незнайоме місце перебування, незнання іноземної мови, різного роду несподіванки та катаклізми (втрата багажу, медичне захворювання, пограбування, непередбачувані події під час екскурсій тощо) [1, с. 194].

У другому випадку ризикує туристичне підприємство, яке виступає посередником і зобов'язане надати послуги харчування, проживання й відпочинку, що пов'язано з фінансовими втратами в зв'язку з виникнення ризикових обставин.

Фактор ризику особливо посилюється в умовах нестабільного стану економіки, який супроводжується інфляційними процесами, дорогими кредитами тощо.

Ризики у туризмі слід класифікувати за різними критеріями.

Таблиця 1

Види фундаментальних ризиків у туристичній сфері

Види ризиків	Суть
Економічні ризики	Відсутність обґрунтованої економічної концепції розвитку
	Погіршення матеріально-технічної бази туристичних фірм
	Недосконалість сучасної туристичної інфраструктури
	Інфляційні процеси в країні
	Невідповідність ціни і якості турпродукту
Політичні ризики	Неефективність державної підтримки вітчизняних туристичних підприємств
	Недосконалість законодавства, що регулює діяльність у сфері туризму
	Міжнародні конфлікти
	Жорсткість вимог з оформлення в'їзних документів іноземних туристів
	Слабка гармонізація чинного законодавства згідно з законодавством інших країн в галузі туризму
	Ріст бідності, падіння рівня життя населення
Соціальні ризики	Зміна споживчих переваг на туристичному ринку
	Падіння платоспроможності попиту населення
	Розшарування суспільства
	Зниження витрат на відпочинок і туризм

Вагомими чинниками настання ризикових подій у туристичній діяльності є: неточний вибір принципів сегментації ринку, недооцінка конкурентів, неправильне позиціонування туристичних послуг. У туристичному бізнесі слід визначити, які з потенційних проблем найбільш небезпечні для діяльності, і сформулювати пропозиції з мінімізації впливу несприятливих обставин в кожній ризикованій частині бізнесу [2, с. 195].

Серед методів мінімізації ризиків, що використовуються туристичними підприємствами, вагоме значення має страхування.

Виходячи з цього, розрізняють такі види ризиків:

- страхові;
- нестрахові.

Страховий ризик – це певна подія, на випадок якої проводиться страхування та яка має ознаки ймовірності та випадковості настання. Зміст ризику і міра його вірогідності визначають межі страхового захисту. При усвідомленні ситуації

ризикую виникають рішення, спрямовані на ліквідацію або максимальне обмеження ситуації ризику. Особливе значення ці питання мають у розв'язанні економічних проблем.

Розвинуті страхові ринки, такі як в США або країнах Західної Європи, мають спеціалізовані сектори страхування туризму. Крім цього, на цих ринках не спеціалізовані страхові компанії здійснюють діяльність типу «all risk» зі страхування від усіх видів ризику. Ціни страхових послуг формуються в залежності від ризику, ринкової кон'юнктури, а також від конкуренції між учасниками ринку.

В міжнародній страховій діяльності страхування відповідальності власників автотранспорту відоме під назвою «зелена картка».

«Зелена картка» – це система міжнародних угод про обов'язкове страхування громадянської відповідальності автовласника.

Можна виділити такі переваги, які отримує туристична фірма завдяки страхуванню:

- переніс на страховика визначених видів ризику (функція передачі ризику внаслідок страхових внесків).

- страхування підвищує шанси на отримання туристичною фірмою кредитів, оскільки зростає її надійність із точки зору банку внаслідок того, що частина можливих видів ризику переноситься на третю сторону.

- у результаті укладення договору страхування прямим і матеріальним способом оформляються юридичні відносини з третіми особами (функція нейтралізації).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія і практика, Начальний посібник, – Центр учбової літератури, 2007, – 424 с.

2. Мальська М. П., Міжнародний туризм і сфера послуг, навчальний посібник, – Центр учбової літератури 2011, – 534 с.

ІВАННА ЦИМБАЛЮК

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ТНК У СУЧАСНИХ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСАХ

На початку ХХІ століття основною тенденцією світового економічного розвитку є прискорення темпів глобалізації та інтернаціоналізації, що зумовлені міжнародним поділом праці, НТП, міжнародним рухом капіталів, спеціалізацією країн, нерівномірним розподілом ресурсів між країнами та ін. В свою чергу, дані процеси є передумовою транснаціоналізації світової економіки. Сучасні процеси розвитку економічних систем характеризуються посиленням ролі ТНК, які виступають рушійною силою та визначають напрями розвитку міжнародної економіки, вкладаючи значний внесок у зміцнення економічних господарських зв'язків у світових масштабах.